

Súd: Okresný súd Levice
Spisová značka: 4Ntd/1/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4323200348
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 07. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Milena Jakubíková
ECLI: ECLI:SK:OSLV:2023:4323200348.3

Uznesenie

Okresný súd Levice samosudcom JUDr. Milenou Jakubíkovou v trestnej veci J. U. o návrhu zariadenia ústavnej zdravotnej starostlivosti Psychiatrickej nemocnice Hronovce na umiestnenie do detenčného ústavu na verejnom zasadnutí konanom dňa 10.07.2023 takto

rozhodol:

Podľa § 81 odsek 4 Trestného zákona s použitím § 446a odsek 1 Trestného poriadku s § 462 odsek 1 per analogiam Trestného poriadku súd J. U., narodeného XX.XX.XXXX v B. Z., trvale bytom X., t.č. vo výkone ochranného ústavného psychiatrického liečenia v Psychiatrickej nemocnici Hronovce

umiestňuje do detenčného ústavu.

odôvodnenie:

Dňa 30.1.2023 ústavné zdravotnícke zariadenie - Psychiatrická nemocnica Hronovce podala návrh na umiestnenie pacienta - J. U., nar. XX.XX.XXXX do detenčného ústavu v zmysle § 81 odsek 4 Trestného zákona. Menovanému bolo uložené ochranné psychiatrické liečenie ústavnou formou rozhodnutím Okresného súdu Nové Zámky sp.zn. 3Nt/11/2018 zo dňa 04.07.2018, ktoré v súčasnosti vykonáva v Psychiatrickej nemocnici Hronovce na Akútnom mužskom oddelení.

Návrh na umiestnenie pacienta do detenčného ústavu Psychiatrická nemocnica Hronovce zdôvodnila tým, že menovaný svojim správaním opakovane ohrozuje život alebo zdravie iných osôb. K návrhu pripojila odborný lekárske posudok vypracovaný Psychiatrickou nemocnicou Hronovce Podľa odborného lekárskeho posudku vypracovaného Psychiatrickou nemocnicou Hronovce bol J. U. v ich zdravotníckom zariadení hospitalizovaný päť krát a to v období od 09.03.2016 do 15.04.2016, od 25.05.2016 do 26.08.2016, od 01.05.2017 do 07.06.2017, od 14.06.2017 do 23.06.2017 a od 24.1.2017 doposiaľ. Pacient je v psychiatrickej starostlivosti od roku 2002 (pedopsychiatria), opakovane bol hospitalizovaný v rôznych psychiatrických zariadeniach, v Psychiatrickej nemocnici Hronovce bol opakovane hospitalizovaný od roku 2016 pre ľahkú mentálnu retardáciu, schizofréniu simplex, od 24.11.2017 jeho hospitalizácia trvá až do súčasnosti, kde si vykonáva ochrannú psychiatrickú liečbu ústavnou formou. U menovaného sa jedná poruchu osobnosti, schizofréniu simplexnú a miernu duševnú zaostalosť.

Podľa odborného lekárskeho posudku, základným znakom ochranného liečenia ústavnou formou u tohto pacienta je opakované správanie vedúce k mareniu jeho výkonu, a teda nemožnosti dosiahnuť jeho účel. Najvýraznejším takýto prejavom bol útek zo zdravotníckeho zariadenia dňa 22.5.2018 a dňa 11.7.2019. Ďalším závažným prejavom v správaní pacienta je intermitentne sa vyskytujúca, ale opakovaná agresivita voči spolupacientom verbálneho aj brachiálneho charakteru (viac ako desať zdokumentovaných prípadov brachiálnej agresivity voči spolupacientom, všetky bez potreby chirurgického vyšetrenia), kedy pacient využíva svoje fyzické danosti a znalosti priestorov oddelenia, časových súvislostí a organizačných opatrení (nadobudnuté v dôsledku dlhodobej hospitalizácie). Napokon ide aj o množstvo menej závažných, ale o to častejších prejavov v správaní, ktorými pacient

porušuje či ignoruje liečebný režim, osočuje či provokuje spolupacientov i personál napr. - v noci chodí po cudzích izbách, ruší ostatných pacientov, správa sa svojvoľne pričom ignoruje alebo nerešpektuje upozornenia personálu, nevstáva na budíček, nezúčastňuje sa aktivít, svojvoľne opustil oddelenie, búcha päšťou do dverí, steny, vyhráža sa ostatným spolupacientom, spolupodieľa sa na drobných krádežiach vecí, ktoré potom vracia majiteľom za „drobné nálezne“, vyhráža sa personálu fackou alebo utrúsi arogantnú či vulgárnu poznámku, odmieta užiť lieky, vypluje lieky do koša alebo do pohára, vyvoláva konflikty, rozbil dvere na WC. Zjavná je aj manipulácia ostatných pacientov, keďže pri absencii finančného príjmu disponuje cigaretami, kávou či oblečením. Viackrát boli u neho pri náhodných kontrolách nájdené rôzne - aj nebezpečné predmety, cudzí mobilný telefón. V posudku je uvedený prehľad výskytu agresívneho správania voči pacientom a prejavy jeho agresívneho správania.

Osobnosť pacienta spĺňa aj definíciu osoby, u ktorej je zrejme, že účel ochranného liečenia dosiahnuť nemožno. Vzhľadom na správanie pacienta je pravdepodobné, že obdobného konania by sa dopúšťal aj v civilnom živote k čomu by prispievala i sociálna situácia pacienta, absencia dlhodobého súvislejšieho života mimo chránené prostredie, absencia pracovných návykov, absencia predpokladov pre ambulantnú liečbu. Logickým vyústením by tak mohlo byť konanie násilnej povahy podobné tomu, pre ktoré bolo ochranné opatrenie uložené. Z posudku vyplýva, že aktuálne hodnoty zistené vyšetrením J. U. nasvedčujú tomu, že u pacienta pretrváva vysoké riziko násilného správania a hodnoty IFTE škály nasvedčujú neschopnosť zvládať svoje správanie a zlyhanie pri režimovom a liečebnom programe v nemocničnom prostredí. Z uvedených dôvodov vyplýva, že pacient J. U. zjavne ohrozuje okolie a to od zneužívania slabších pacientov až po fyzickú agresivitu, slabší pacienti na oddelení majú strach o svoj život a ochranné liečenie nie je možné realizovať v bežnom psychiatrickom zariadení a odporúčajú ho umiestniť do detenčného ústavu.

Zo spisu Okresného súdu Nové Zámky sp.zn. 3Nt/11/2018 bolo zistené, že ochranné liečenie bolo obvinenému uložené na základe toho, že vyšetrovateľom Okresného riaditeľstva PZ Nové Zámky uznesením zo dňa 13.09.2017 pod ČVS: ORP-811/1-VYS-NZ-2017 bolo začaté trestné stíhanie a uznesením zo dňa 13.09.2017 pod ČVS: ORP-811/1-VYS-NZ-2017 vzniesol obvinenie J. U. pre zločin lúpež podľa § 188 odsek 1, odsek 2 písmeno c/ Trestného zákona. Na základe príkazu na vyšetrenie duševného stavu a následného znaleckého posudku, kde znalec MUDr. P.O. konštatoval u obvineného, že v čase skutku trpel akútnou schizofrénou atakou, bolo uznesením prokurátora Okresnej prokuratúry Nové Zámky zo dňa 22.11.2017 sp.zn. 1Pv 504/17/4404-21 podľa § 215 odsek 1 písmeno e/ Trestného poriadku zastavené trestné stíhanie proti vyššie uvedenému obvinenému pretože v čase činu pre nepríčetnosť nebol trestne zodpovedný.

Dňa 23.3.2023 súd vykonal verejné zasadnutie, na ktorom vypočul zástupcu PN Hronovce MUDr. J., ktorý uviedol, že na podanom návrhu na umiestnenie do detenčného ústavu trvá, pacient je v PN Hronovce hospitalizovaný dlhodobo, opakovane porušuje liečebný režim a ohrozuje ostatných pacientov aj personál, jeho agresívne správanie smeruje najmä voči pacientom, ktorých tyranizuje. Na verejnom zasadnutí bol vypočutý aj J. U., ktorý uviedol, že sa správa agresívne, aj sa pobije keď ho vyprovokujú, v minulosti aj ušiel z nemocnice lebo tam nechcel byť. S umiestnením v detenčnom ústave súhlasil. Verejné zasadnutie súd odročil za účelom nariadenia znaleckého posudku znalcom z odboru zdravotníctvo.

Na základe príkazu na vyšetrenie duševného stavu J. U. a uznesenia o pribratí znalca z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria bol súdu dňa 28.6.2023 predložený znalecký posudok vypracovaný MUDr. X. U., znalkyňou z odboru Zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria, Psychiatrická ambulancia, ul. X. XXXX, O. č. X/XXXX. So súhlasom prokurátora, obhajcu a J. U. bol na verejnom zasadnutí prečítaný znalecký posudok, z ktorého vyplýva, že J. U. trpí závažnou nevyliciteľnou duševnou poruchou - schizofrénou, bližšie neurčená, zmiešanou poruchou osobnosti, ľahkou duševnou zaostalosťou, ktoré sú vrodené a liečbou neovplyvniteľné. Uložené ochranné ústavné psychiatrické liečenie postačuje na dosiahnutie preliečenia psychotických prejavov schizofrénie, kedy ústavnou liečbou budú redukované poruchy vnímania a myslenia, pacient nadobudne náhľad na svoju chorobu a potrebu dlhodobej liečby, čím sa dosiahne ochrana spoločnosti, avšak v prípade J. U. závažná duševná porucha - schizofrénia vznikla na báze abnormnej polymorfne psychopaticky štruktúrovanej a mentálne subnormnej osobnosti (zmiešaná porucha osobnosti), ktorá komplikuje priebeh liečby a prognózu schizofrénie, nakoľko pacient v liečbe nespupracuje, k ochoreniu je nedostatočne kritický, má oslabené vôľové mechanizmy osobnosti a v jeho prípade sa nedá spoľahlivo dosiahnuť ochrana spoločnosti. Pobyt J. U. na slobode môže byť z psychiatrického hľadiska pre spoločnosť nebezpečný,

pokiaľ by sa neliečil a nedodržiaval pravidlá liečby. Vzhľadom na to, že J. U. je už takmer šesť rokov hospitalizovaný na psychiatrickom oddelení, kde absolvuje ochranné psychiatrické liečenie ústavnou formou, jeho základné ochorenie (schizofrénia) je toho času v kompenzovanom stave, hospitalizácia plní už len detenčnú úlohu, a zároveň je značné riziko toho, že pacient nemá priaznivé sociálne zázemie so zárukou dodržiavania podmienok prípadného ambulantného ochranného liečenia, poruchy správania pramenia so zmiešanou poruchou osobnosti a znalkyňa odporúča vyhovieť návrhu na umiestnenie pacienta v detenčnom ústave v čom aj ona vidí aktuálne jediné možné riešenie. Podľa zistení znalkyne by perspektívne prichádzala do úvahy zmena ústavnej formy ochranného liečenia na ambulantnú - pri kompenzovanom a stabilizovanom zdravotnom stave pacienta a umiestnenie menovaného do Zariadenia sociálnych služieb so zameraním na osoby s psychiatrickými diagnózami.

Dňa 10.7.2023 súd vykonal verejné zasadnutie na ktorom vypočul opätovne MUDr. J. za PN Hronovce, ktorý sa vyjadril, že trvá na podanom návrhu na umiestnenie pacienta do detenčného ústavu. Vypočutý bol opätovne aj J. U., ktorý na rozdiel od predchádzajúcej výpovede uviedol, že s podaným návrhom nesúhlasí, chcel by sa liečiť ambulantne, doma ho čaká mama. Mama ho chodí navštevovať každý mesiac, najbližšie mala prísť 13.07.2023, mama by podľa jeho vyjadrenia súhlasila, aby bol prepustený do domácej liečby.

Na verejnom zasadnutí ustanovený obhajca navrhol doplniť dokazovanie výsluchom pacientov hospitalizovaných v Psychiatrickej nemocnici Hronovce, ktorí by boli schopní výsluchu a to tých, ktorí mali byť napadnutí alebo ohrozovaní J. U.. Súd návrh obhajcu na výsluch svedkov, ktorí neboli ani označení odmietol, nakoľko ich výsluch nepovažoval za vhodný a účelný, keďže ide o pacientov s psychiatrickými poruchami a ani za potrebný, s poukazom na skutočnosť, že správanie J. U. bolo popísané v odbornom posudku a návrhu Psychiatrickej nemocnice Hronovce.

Podľa § 81 odsek 4 Trestného zákona súd môže na základe odborného lekárskeho posudku rozhodnúť o umiestnení páchatel'a do detenčného ústavu aj vtedy, ak páchatel', ktorého pobyt na slobode je nebezpečný, vykonáva ochranné liečenie v zariadení ústavnej zdravotnej starostlivosti a svojím správaním ohrozuje život alebo zdravie iných osôb; súd rozhodne na návrh zariadenia ústavnej zdravotnej starostlivosti.

Podľa § 463 odsek 1 súd, v ktorého obvode sa detencia vykonáva, najmenej jedenkrát ročne, ale vždy na návrh riaditeľa detenčného ústavu alebo na žiadosť odsúdeného na verejnom zasadnutí, preskúma, či dôvody detencie trvajú. Odsúdený môže žiadosť o preskúmanie dôvodnosti detencie podať najskôr po uplynutí šiestich mesiacov od rozhodnutia o umiestnení v detenčnom ústave alebo do šiestich mesiacov od rozhodnutia o pokračovaní v detencii. Ak dôvody detencie pominuli, súd odsúdeného z výkonu detencie uznesením prepustí, inak uznesením rozhodne, že vo výkone detencie sa bude pokračovať.

Podľa § 82 odsek 3 Trestného zákona najmenej jedenkrát ročne a vždy na návrh detenčného ústavu súd preskúma dôvodnosť držania páchatel'a v detenčnom ústave a na základe odborného lekárskeho posudku rozhodne o ďalšom trvaní detencie alebo o prepustení páchatel'a z detenčného ústavu, ak dôvody detencie pominuli, a rozhodne o ďalšom výkone trestu.

Na základe vykonaného dokazovania, najmä s poukazom na odborný posudok a návrh ústavného zdravotníckeho zariadenia Psychiatrickej nemocnice Hronovce, v ktorom je J. U. hospitalizovaný a vykonáva ochranné psychiatrické liečenie ústavnou formou, ktorý je podporený závermi znaleckého posudku vypracovaného znalkyňou MUDr. X. U. súd dospel k záveru, že návrh na umiestnenie J. a U. do detenčného ústavu je dôvodný.

L. J. U. trpí nevyliciteľným závažným duševným ochorením, pre ktoré bol opakovane hospitalizovaný aj v Psychiatrickej nemocnici Hronovce a v dôsledku uvedeného duševného ochorenia spolu so zmiešanou poruchou osobnosti sa dopúšťal aj protiprávneho konania, pre ktoré bolo voči nemu začaté trestné stíhanie, keďže napriek aj opakovanej ústavnej liečbe nebolo z jeho strany, ani zo strany rodiny zabezpečené dodržiavanie nariadenej psychiatrickej liečby. Menovaný je v Psychiatrickej nemocnici Hronovce hospitalizovaný pre uvedené duševné ochorenie už od 24.11.2017, teda už skôr, ako mu bolo nariadené ochranné liečenie Okresným súdom Nové Zámky, pričom uvedená liečba neplní svoj účel, aj keď je jeho základné ochorenie v súčasnej dobe v kompenzovanom stave, pacient pri liečbe nespolupracuje, podávané lieky vyplŕva, alebo ich odmieta užívať, odmieta sa zúčastňovať rehabilitačných aktivít, nerešpektuje zdravotnícky personál, dokonca sa mu vyhráňa fackami, vulgárne

im nadáva, nemá náhľad na svoj zdravotný stav a účel ochranného ústavného psychiatrického liečenia nemožno dosiahnuť a ako vyplynulo z návrhu, odborného posudku ako aj z výpovede MUDr. J. na verejnom zasadnutí, J. U. sa počas liečenia správa agresívne aj k pacientom, ktorí sú hospitalizovaní na oddelení s menovaným, resp. v Psychiatrickej nemocnici, ide o prejavy verbálnej alebo brachiálnej agresivity, vyhráža sa pacientom zabitím, fyzicky ich napáda, resp. sa dopúšťa voči pacientom aj iných prejavov protiprávneho konania - prisvojením si vecí a takéto správanie a konanie J. U. v nich vyvoláva strach a obavy o svoj život a zdravie. Ako vyplynulo z odborného posudku PN Hronovce hodnoty škál zistených vyšetrením u menovaného nasvedčujú pretrvávaniu vysokého rizika násilného konania. Nakoniec aj sám J. U. vo svojej výpovedi uviedol, že sa niekedy bije, keď musí, lebo ho pacienti vyprovokujú a voči sestričkám je vulgárny. Z vykonaných dôkazov mal súd preukázané, že uložené ochranné ústavné psychiatrické liečenie neplní svoj účel, nakoľko ho pacient vedome marí a zároveň v prostredí psychiatrickej nemocnice nie je možné zabezpečiť ochranu spolupacientov či personálu na požadovanej úrovni resp. nie je možné prípadné agresívne správanie či už brachiálneho alebo verbálneho charakteru úplne eliminovať.

V zmysle § 81 odsek 4 Trestného zákona ide u J. U. podľa záverov znaleckého posudku ako aj odborného lekárskeho posudku o osobu, ktorej pobyt na slobode by mohol byť nebezpečný pre spoločnosť v prípade nepodrobenia sa psychiatrickej liečbe, vykonáva ochranné liečenie v zariadení ústavnej zdravotnej starostlivosti a svojím správaním ohrozuje život alebo zdravie iných osôb - spolupacientov.

Súd bude v zákonných intervaloch - prípadne na návrh pacienta naďalej skúmať, či dôvody detencie trvajú. Na základe vyššie uvedeného má súd za to, že liečbu pacienta ako aj ochranu spoločnosti pred prípadným protiprávnym konaním z jeho strany možno toho času zabezpečiť jedine jeho umiestnením do detenčného ústavu, a preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu možno podať sťažnosť do 3 pracovných dní odo dňa jeho vyhlásenia na Okresný súd Levice sp. zn. 4Ntd/1/2023.

Sťažnosť má odkladný účinok.

O sťažnosti rozhoduje Krajský súd v Nitre.

Sťažnosť môže podať osoba, ktorej sa uznesenie priamo týka alebo ktorá na uznesenie dala návrh, na ktorý ju zákon oprávňuje; proti uzneseniu súdu môže podať sťažnosť aj prokurátor, a to aj v prospech obvineného. V prospech mladistvého obvineného môžu podať sťažnosť, a to aj proti jeho vôli, zástupca, obhajca, orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately; lehota na podanie opravného prostriedku im plynie samostatne.

Osobám, ktoré môžu podať sťažnosť v prospech obvineného, končí sa lehota na podanie sťažnosti tým istým dňom ako obvinenému; prokurátorovi však plynie lehota vždy samostatne.

Oprávnená osoba sa môže sťažnosti výslovne vzdať.

Oprávnená osoba môže podanú sťažnosť vziať výslovne späť, kým sa o nej nerozhodlo. Sťažnosť prokurátora môže vziať späť aj nadriadený prokurátor.

Sťažnosť podaná v prospech obvineného inou oprávnenou osobou alebo za obvineného obhajcom alebo zákonným zástupcom môže byť vzatá späť len s výslovným súhlasom obvineného. Prokurátor však môže vziať takú sťažnosť späť aj bez súhlasu obvineného. V tom prípade plynie obvinenému nová lehota na podanie sťažnosti od upovedomenia, že sťažnosť bola vzatá späť.

Uznesenie možno napadnúť pre

- a) nesprávnosť niektorého jeho výroku,
- b) zřejmý rozpor výroku s odôvodnením, alebo

c) porušenie ustanovení o konaní, ktoré uzneseniu predchádzalo, ak toto porušenie mohlo spôsobiť nesprávnosť niektorého výroku uznesenia.

V sťažnosti možno uviesť skutočnosti a dôkazy, ktoré neboli známe v prvostupňovom konaní.

Ak podáva sťažnosť prokurátor, orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately alebo obhajca za obvineného alebo vo vlastnom mene, musí byť sťažnosť zároveň odôvodnená.